

2026-02-26
S2026/00383 (delvis)

Socialdepartementet

Tandvårds- och
läkemedelsförmånsverket
Box 225 20
104 22 Stockholm

Uppdrag till Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket och E-hälsomyndigheten att införa möjligheten för öppenvårdsapotek att erbjuda farmaceutiska tjänster

Regeringens beslut

Regeringen ger Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) och E-hälsomyndigheten i uppdrag att dels införa den farmaceutiska tjänsten inhalationsvägledning via en interimsmodell, dels utreda hur en långsiktig och permanent lösning för såväl inhalationsvägledning som ytterligare farmaceutiska tjänster ska kunna införas. Införandet av modellen ska möjliggöra för patienter i hela Sverige att få del av farmaceutiska tjänster på ett öppenvårdsapotek som de själva väljer.

I den del av uppdraget som rör inhalationsvägledning ska TLV:

- sätta upp ramar för tjänsten samt sprida information till öppenvårdsapoteken om denna när det gäller t.ex. dess innehåll, former för utförande samt ersättningsnivåer,
- ta emot uppgifter från öppenvårdsapotek avseende antalet genomförda inhalationsvägledningar med beaktande av lagen (2009:366) om handel med läkemedel samt regelverket om sekretess- och integritetsskydd,
- införa ett förfarande för prövning, beslut samt utbetalning av ersättning till öppenvårdsapotek för genomförda inhalationsvägledningar, och
- betala ut ersättningar till öppenvårdsapotek, och
- beakta EU:s statsstödsregelverk.

Interimsmodellen med inhalationsvägledning bör införas i april 2026. TLV bör i denna del av uppdraget så långt som möjligt utgå från den

försöksverksamhet som bedrivits inom ramen för tidigare uppdrag (se S2021/00824 samt S2023/03257).

Myndigheterna ska i största möjliga utsträckning verka för att de tilldelade medlen används för avsedd verksamhet.

I den del av uppdraget som rör en permanent lösning ska TLV:

- ansvara för att de farmaceutiska tjänsterna fortsätter,
- ta fram förslag på ytterligare farmaceutiska tjänster som kan införas från 2027 och framåt,
- föreslå ansvarsfördelning mellan berörda myndigheter,
- analysera regelverk för att utreda behov av ytterligare reglering när det gäller tillsyn, kontroll och uppföljning av de farmaceutiska tjänsterna i syfte att säkerställa dess kvalitet och för att säkerställa att tjänsterna inte missbrukas, och för att minska risken för felaktiga utbetalningar, och
- beakta EU:s statsstödsregelverk.

I den del av uppdraget som rör en permanent lösning ska E-hälsomyndigheten:

- föreslå en teknisk lösning för ett permanent system med farmaceutiska tjänster, och
- vid behov ta fram författningsförslag för insamling av uppgifter av relevans för utbetalning av medel för farmaceutiska tjänster.

Utgångspunkten för urvalet av nya farmaceutiska tjänster är att de ska leda till att apotekens kompetens tillvaratas på ett ändamålsenligt sätt samtidigt som de ska hjälpa patienten med läkemedelsbehandling och avlasta hälso- och sjukvården.

Inom ramen för uppdraget ska myndigheterna ha dialog med Sveriges Apoteksförening samt med berörda professions- och organisationsföreträdare i lämplig utsträckning. Inom ramen för den del av uppdraget som rör en långsiktig lösning för farmaceutiska tjänster ska myndigheterna föra dialog med Läkemedelsverket.

TLV ska senast den 30 november 2026 lämna en delredovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet) om erfarenheterna från genomförandet av interimsmodellen för inhalationsvägledning.

TLV och E-hälsomyndigheten ska senast den 28 februari 2027 lämna en gemensam redovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet) av förslag till långsiktig lösning för farmaceutiska tjänster som planeras införas under 2027. Redovisningen ska innehålla förslag till teknisk lösning samt eventuella författningsförslag som krävs för ett genomförande och för tillsyn och kontroll.

TLV och E-hälsomyndigheten ska senast den 30 november 2027 lämna en gemensam slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får TLV för sitt eget arbete under 2026 använda 2 500 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 5, Farmaceutisk tjänst.

Inom ramen för uppdraget får TLV under 2026 betala ut högst 4 500 000 kronor i ersättning till öppenvårdsapotek. Medlen ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 5, Farmaceutisk tjänst.

För uppdraget får E-hälsomyndigheten under 2026 använda 3 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 5, Farmaceutisk tjänst. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till TLV senast den 1 december 2026.

Medel som inte har använts av E-hälsomyndigheten för avsett ändamål ska återbetalas senast den 1 mars 2027 till TLV. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till TLV.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Tidöavtalet inkluderar punkten ”Utveckla apotekens roll i vårdkedjan” i vilken det bland annat framgår att apoteken ska kunna erbjuda vissa tjänster som hälsoundersökningar. Regeringen avser nu att i ett första skede införa en farmaceutisk tjänst, inhalationsvägledning som en interimsmodell. Myndigheterna föreslår även ta fram nya farmaceutiska tjänster som apoteken ska kunna erbjuda olika patientgrupper, med beaktande av samverkan med vården och en ändamålsenlig uppföljning.

Diskussionen om farmaceutiska tjänster på apotek har pågått länge och lyftes bl.a. vid omregleringen av apoteksmarknaden 2009 samt i propositionen Kvalitet och säkerhet på apoteksmarknaden (prop. 2017/18:157). Syftet med farmaceutiska tjänster är att bättre ta tillvara apotekens möjligheter och farmaceuternas kompetens att stödja patienters följsamhet till läkemedelsbehandling. TLV fick 2020 i uppdrag att genomföra en försöksverksamhet med farmaceutiska tjänster samt ta fram förslag på regelverk och ersättningsmodell. I slutrapporten som redovisade i december 2024 föreslår TLV att de två tjänster som ingick i försöket och utvärderades, inhalationsvägledning och apotekens läkemedelssamtal, införs och finansieras via statligt ramanslag med ersättning per genomförd tjänst. TLV rekommenderar en stegvis införandeprocess. I slutrapporten föreslås vidare ett s.k. förenklat införande av inhalationsvägledning för att dra maximal nytta av det arbete som gjorts under en övergångsperiod, i väntan på en mer permanent lösning.

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) framgår att den kompetens som finns på apoteken behöver tillvaratas för att t.ex. stödja eller underlätta patienters följsamhet till en viss läkemedelsbehandling. Som en del i apotekens grunduppdrag ingår att ge sakkunnig och individuellt anpassad information och rådgivning.

Regeringen önskar stödja detta arbete ytterligare och avser nu införa en eller flera farmaceutiska tjänster som apoteken ska kunna erbjuda olika patientgrupper. För ändamålet avsätts 11 miljoner kronor 2026 och, under förutsättning att riksdagen beviljar medel för anslaget, 11 miljoner kronor 2027 och 20 miljoner kronor per år från 2028.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Anna Gyllenstrand

Kopia till

Sveriges apoteksförening